

Kürtaj Hakkı: Kendine Mantıksal Temeller Arayan Dogma*

Edwin Vieira, Jr.

Avukat | Anayasal Hukuk Uzmanı

Çeviren: Ayşe Kaya Fırat

liberal düşünce, Yıl 17, Sayı 67, Yaz 2012, s. 13-21

Kürtaj, liberteryenler arasında ciddî ayrılıklar oluşturur. Bu makale, kürtajın yasal bir hak olduğu fikrini destekleyen üç liberteryenin; Walter Block, Tibor Machan ve Murray Rothbard'ın argümanlarını inceleyecek. Hiçbiri iddia ettikleri bu hak için güçlü bir savunma yapamamıştır.

İnsanların yasal haklara ve dokunulmazlıklara sâhip olmaları bağlamında, henüz doğmamış olanların insan olup olmadıkları meselesi kürtaj tartışmasına hâkimdir. Fakat Rothbard "İnsan hayatının kesin olarak başladığı noktayı tanımlama çabasının, tartışmayı yasal mesele ile alâkasız, biyolojik teknik detaylarla çıkmaza sürüklediğini" iddia eder. Ona göre, doğmamış olanlar haklara ve dokunulmazlıklara sâhip insanlar dahi olsalar, kürtaj ile bu haklardan mahrum edilmezler. Fakat doğmamış olanlar birey değilse, sâdece bireylerin diğer bireylerle yasal ilişkileri olabileceğinden, konuyu daha fazla sorgulamak gereksizdir. Bu yüzden doğmamış olanların insan olup olmadıklarına karar vermek, tartışmanın amacına uygundur.

Tibor Machan

Machan doğmamış bireyin 'tam teşekküllü bir insan ya da birey' değil, sâdece bir 'insan fetüsü ya da embriyo' olduğunu ileri sürer. Bu dikotomi onun, 'insan ya da birey, hiç değilse latent (gizli) hâlde, rasyonel düşünce ve seçim

* "Right' of Abortion: A Dogma in Search of a Rationale" <http://www.l4l.org/library/dogmarat.html> (Erişim tarihi: 10.07.2012)

kapasitesi olan hayvandır' tanımına ve henüz doğmamış olanın 'gelişiminin sonlarına dek' bu türden bir 'düşünebilme ve seçim kapasitesine' değil sâdece 'potansiyele' sâhip olduğu fikrine dayanır.

Bu fikir yürütme tarzında, çeşitli ve ciddî problemler vardır. İlk olarak, Machan hiçbir zaman kendi birey tanımının mâkûl gerekçelerini göstermez.

İkinci olarak, 'latent kapasite' ile 'potansiyel' arasında net bir fark ortaya koymaz. Latent sıfatı kritik derecede önemlidir. Bir bireyin kapasitesi (şimdi ne yapabileceği), potansiyelinden (daha sonra ne yapabileceğinden) farklı dahi olsa, latent kapasite potansiyelden nasıl ayrılır? Bir bireyin bir işi yapabileceği potansiyeli bulunmadan, bu işi yapabilecek latent kapasitesi de olmaz, bunun tersi de geçerlidir. 'Latent' vasfı kategorisi içinde, uyku, baygınlık ya da sarhoşluk gibi sebeplerle geçici bir dönem 'rasyonel düşünme ve seçim yapabilme' yetisinden yoksun 'insan ya da birey' fertler de bulunur. Ama sıfat, bu ayrımı hükümsüz kılar. Çünkü dil, komada ya da sarhoş bir bireyi 'rasyonel düşünme ve seçim yapabilme' yetisine 'potansiyel olarak' sâhip – tabî eğer biyolojik mekanizmalar travmayı yenebilir ve toksinleri sistemden atabilir ise – diye tanımlamakta bir mahsur görmez. Ve eğer, geçici olarak kapasitesini yitirmiş bu şahıslar, bedenleri kendilerini (zamanla) uyanık hâle yeniden getirebileceği için, hak tanınmış bireylerse, neden henüz doğmamış olanlar, kalıtsal biyolojik süreçleri (hastalık, kaza ya da müdahale olmaması durumunda), 'rasyonel düşünme ve seçim yapabilmelerini' kaçınılmaz bir biçimde sağlayacağı hâlde, benzer biçimde bu haklara sâhip olamazlar?

Üçüncü olarak, Machan, insan hak ve dokunulmazlıklarının varlığını 'rasyonel düşünme ve seçim yapabilme' kriterine dayandırmakla beraber, hiçbir yerde bu kriteri tanımlamaz. 'Rasyonel düşünme ve seçimin' nelerden müteşekkil olduğuna - diğer insanların haklarının ne kadar insanî olduğuna ve neleri kapsadığına - kimin karar vereceğini de belirtmez.

Machan, bu türden muammaları çözümsüz bırakarak elitizm için mantıksal bir temel sağlar: Kendilerinin 'rasyonel düşünme ve seçim' kapasitesine eşsiz bir biçimde sâhip olduklarını düşünen şahıslar için, imtiyazlı bir sınıfın kendi icat ettikleri kriterlerle başkalarını yönetmesi nosyonunda yeni bir şey yoktur. Bu fikir, iç savaş öncesinde, "pozitif-iyilik" mazeretiyle zenci köleliğinin ana dayanağı olarak vazife görmüştür; Nazi yönetiminde, the Herrenvolk (üstün insan ırkı) teorisi olarak ortaya çıkar ve günümüz komünistleri için de "öncü parti" oligarşisinin mantıksal temellerini oluşturur. Yeni olan, Machan'ın elitizmin liberteryen prensiplere uygun olduğu imasıdır.

Murray Rothbard and Walter Block

Block ve Rothbard, doğmamış şahısların hak sâhibi bireyler olduğunu tartışma gereği kabûl ederek ya da varsayarak elitizmin tuzağına düşmeyi önlerler. Fakat, kürtajın bu hakları kısıtladığını inkâr ederler. Rothbard meseleyi önemsiz addeder. “Tam teşekküllü, yetişkin bir insanın başka bir insanın bedeninde, onun rızası dışında, kapalı kalmaya’ yasal olarak hakkı olduğu gibi absürt bir savı, hiç kimsenin savunamayacağını iddia eder. Hiçbir yetişkin insanın bu türden bir yasal hakkı yoksa, o hâlde fetüsün ‘a fortiori’ (daha büyük bir kesinlikle) böyle bir hakkı olamaz. Neden “a fortiori”? “A fortiori” terimi bir sonuç geçerliyse, bu sonucun ihtiva ettiği daha ender rastlanılan ve düşük olasılıklı sonuçların da geçerli olduğuna işaret eder. Fakat “tam teşekküllü, yetişkin bir bireyin bir başkasının bedeni içinde kalmasından” daha olasılık dışı ne vardır? Peki, ne doğmamış bir bireyin anne karnında taşınmasından daha olağandır? Gerçekten de, biyolojik gerçeklerden yola çıkan en muhtemel varsayım, doğmamış olanların annelerinin karnında kalabilme hakkının var olduğu ve yetişkinlerin başka insanların vücutlarında kalma hakkının olmadığıdır – yani Rothbard’ın iddia ettiği gibi “a fortiori” bir benzerlik değil, birbirine benzemeyen iki durumla ilgili farklı yasal ilişkilerden söz edilebilir.

Rothbard, beceriksiz analogilerden döngüsel nedenleştirmeye döner. “Hangi insan bir başka insanın vücudunda dâvetsiz, istenmeyen bir parazit olarak kalabilme hakkına sâhiptir?” diye sorar. Biyolojik olarak, konak parazit ilişkisi sâdece farklı türler arasında var olabileceğinden, doğmamış olanlar parazit değildirler. Ne de onları, bu iddiadan bağımsız biçimde, bu statüyü kanıtlayan bir delil mevcut olmadığından, yasal anlamda “parazit” diye yaftalamak uygun düşer. Doğmamış olanlara “parazit” demek, yasal olarak onların kürtaja karşı herhangi bir dokunulmazlıklarının olmadığı anlamına gelir. Fakat bu tam da tartışılan, karar verilmesi için ortaya konan meselenin kendisidir, argümanın kabûl edilmiş bir öncülü değildir.

Bununla birlikte, Rothbard, “başlangıçta fetüsü vücuduna yerleştirmeyi istemiş ya da en azından sorumluluk almış” ise dahi, “kendi bedeninin mülkiyet sâhibi olarak... annenin fikrini değiştirebileceğini ve... fetüsü çıkarabileceğini” iddia eder. “Çünkü” der, “her fert kendi bedenine sâhip olmak ve onu kontrol edebilmek için mutlak hak sâhibidir.” Block da onunla hemfikirdir. “Sürdürülen istenmeyen hâmilelik, kadının kendi bedeni üzerindeki hakların ihlâlidir” ve bu yüzden bir tür köleliktir. Fakat biyolojik anlamda kadın kendi bedenini kontrol edebilme imtiyazına sâhip olduğu için kürtajın meşru olduğu iddiası, kadının kendi davranışlarıyla başka birinin hayatını tehlikeye atmaya ne kadar hakkı olduğu sorusunu akla getirir. Her birey kendi bedenini

kontrol etme imtiyazına bu kontrol bir başka insanda agresif bir hasara sebebiyet vermediği müddetçe sâhiptir. Rothbard ve Block, “kadının mülkiyet hakkı” zemininde kürtajı savunurlarken bu meseleyi de göz ardı ederler. Eğer, onların kabûl ettiği gibi, doğmamış şahıs hakları olan bir bireyse, bu haklar çerçevesinde annesinin kendi mülkünü kullanırken onun hayatını tehlikeye atmasına karşı tamamıyla savunmasız olamaz.

Rothbard, “mülkiyet” argümanını kendi tuhaf “iradî sözleşme teorisinden” alınmış fikirlerle güçlendirme girişiminde bulunur. Kürtaj meşrudur, diye iddia eder, çünkü bir kadını hâmileliğini sürdürmek konusunda fikrini değiştirme imtiyazından mahrum bırakmak “iradesini başkalarına devretmek” anlamına gelir, dolayısıyla da onu köleleştirir. Fakat bir bireyin iradesinin neden devredilemez olduğunu hiç açıklamaz. Açıklayamaz da zaten. Liberteryenlerin doğru farz ettikleri bütün sözleşme ve mülkiyet hakları sistemi Rothbard’ın iddia ettiği şeylerin tam aksine dayanır: şöyle ki, bir birey bir mülkü başkasına transfer etmek için uygun adımları attıktan sonra, kendi tarafından tek yönlü bir istekle bir daha geri dönülemez biçimde, bu mülkiyet üstündeki kontrolü son bulur. Eğer yasal anlamda “mülkiyetin” bir unsuru, mal sâhibinin iradesini maddî objelere, bunların kullanımını ve idaresini kontrol etmek için yansıtmaksa, mülkiyet transferleri de transfer edilen mülke ilişkin birey iradesinin devrini gerektirir. Dahası, bir kimsenin kendi şahsî üzerinde sâhip olduğu mülkiyet hakkını bunların dışında tutmak için kanıt gerektirmeyen bir neden de yoktur.

Rothbard ve Block kürtajı sâdece kadınların -iddia edilen- mülkiyet hakkı ilkesiyle değil, doğmamış olanın haklarının olmayışıyla da müdafaa ederler. Kürtaj mağduru, der Block, haklarından mahrum edilerek zarara uğramış olmaz, çünkü, her ne kadar “özgürlük ve mutluluğu kovalayabilme hakkı varsa da... ‘yaşam hakkının kendisi’ diye bir şey yoktur”. “Her hak” diye devam eder Block, “bir zorunluluk gerektirir. Eğer herhangi birinin yaşam hakkı varsa, o zaman herkesin o bireyi yaşatmak zorunluluğu vardır.” Böyle bir zorunluluğu hem kendisi hem de Rothbard reddeder. “Hiçbir insanın”, der sonraki, “bir başka insana zarar vererek kendini hayatta tutmak gibi yasal bir hakkı yoktur. Hiçbir insanın, kendini hayatta tutmak için, bir başkasını bazı eylemlerde bulunmaya zorlamak gibi yasal bir iddiası olamaz.” Tabî ki, ‘yaşam hakkının’ olmadığı görüşü, Amerika Birleşik Devleti anayasasının Due Process Clauses (herkesin âdil ve eşit yargılanmasına dâir hükümler) öğretisi ile yetişmiş kimseleri şaşırtacaktır. Bunun tek nedeni, Block ve Rothbard’ın bu terimi liberteryen değil sosyalist manâsıyla kullanmalarıdır.

Klâsik liberal “Yaşam, özgürlük ve mülkiyet (mutluluğu kovalama)” hakkı, -ya da daha uygun bir ifadeyle dokunulmazlığı- devlete karşı koyan haklardır. Devletin otoritesini, bir bireyi bu değerlerden yoksun bırakmaması için ya da korumakta başarılı olamamasını engellemek adına sınırlarlar; fakat herhangi bir kamu kuruluşuna ya da vatandaşa fırsat, zenginlik ya da hayatı kolaylaştıran başka şeyler sağlamaları gibi bir görev yüklemeyiz. Kısacası, Block haksızdır. “Yaşam hakkı” -bir saldırgan tarafından öldürülmeme hakkı- mevcuttur. Aslında bu hak, diğer tüm haklardan önce gelir. Başkaları kendi takdir yetkilerini kullanarak, onu yaşamın kendisinden mahrum bırakabiliyorken, bir insan nasıl olur da özgürlük ve mülkiyet haklarını talep edebilir? Diğer taraftan, hayat verilmesi gibi bir hak söz konusu değildir. Piyasanın vermediği fırsatlar anlamında özgürlük ya da başkalarının devretmemeyi tercih ettiği maddî zenginlikler anlamında mülkiyet verilmesi gibi haklar da yoktur. Ancak kürtaj hayat vermekle değil, hayat sonlandırmakla alâkalıdır. Doğmamış fert, doğal gebe kalma süreciyle zaten hayata başlamıştır. Block ve Rothbard’ın savundukları kimseler, bu ferdi şu anda sâhip olduğu bir şeyden tıbbî müdahaleyle mahrum etmek isterler. Bunu, doğmamış olanın yaşam hakkı olmadığı için yapabileceklerini söylemek, doğmamış olanın haklarının ne olduğu sorusunu akla getirir.

Kabûl edilmelidir ki, sosyalist bir ‘yaşam hakkından’ bahsedilemez, bireyin varoluş gereksinimlerini başkalarının tedarik etmesini talep etmesi gibi genel bir hak mevcut değildir. Fakat Rothbard’ın, hiç kimsenin bir başkasının zararına ya da bir başkasının eylemleri aracılığıyla kendisini hayatta tutmak için özel bir hakkı olamayacağını iddia etmesi hatalıdır. Bu türden haklar her liberteryen toplumda hemen her gün tatbik edilir. Örneğin, bir sürücü ihmâl sonucu bir yayayı ciddî biçimde yaralarsa, kanun, yaralı bireyi hayatta tutabilmek için, sürücünün oluşan tıbbî faturalarla ölçümlenen maddî hasarı ödemesini zorunlu tutar. Ya da, sürücü bir tıp doktoruysa, kanun, yaraladığı bireyin hayatını kurtarmak için, kaza yerinde gerekli âcil müdahalede bulunmasını gerektirir. Yahut, kanun başkalarının hayatlarını koruyabilmek adına, sürücülerin mülklerini bazı şekillerde, örneğin okulların etrafında yüksek hızlarda kullanmalarını gerektirebilir. Bu vâkıalardan her biri, bir bireyin bir başka bireyin zararına ya da gönülsüz eylemleri aracılığıyla, ölümcül bir hasardan korunduğu ya da hayatta tutulduğu durumlar içerir. O hâlde, yasal ilkeler çerçevesinde, bir kadının doğmamış çocuğuna karşı ölümcül sonuçları olabilecek eylemlerde bulunması imtiyazına itiraz eden kürtaj karşıtlarının durumunda, radikal olan hiçbir şey yoktur.

Ancak Block ve Rothbard doğmamış ferdin yaşam hakkını inkâr etmenin ötesine geçerler. Block “Her birey kendi isteğiyle kabûl etmediği bir borcu

olmayan (kabûl etsek de etmesek de hepimiz için muhakkak geçerli olan şiddete önyak olmama zorunluluğu hâricinde) bağımsız bir güçtür” der. Buna rağmen, bireyin başkalarına saldırmama ilkesine, kendi onayı dahi olmadan, neden ve nasıl bağlı olduğunu ya da bu ilkenin bireyin isteği dışında uygulanan tek zorunluluk olduğu fikrinin neye dayandığını hiçbir zaman açıklamaz. Saldırmama ilkesi elbette ki Block’un öne sürdüğü “her bireyin bağımsız bir güç olduğu” temeline dayanmaz, çünkü gerçekten bağımsız bir birey sâdece isteyerek uyduğu zorunluluklar çerçevesinde davranışlar sergiler. Fakat Block’un bu konuda kazara dahi olsa haklı olması, kendi kürtaj savunmasını güçlendirmez.

Eğer doğmamış fert hak sâhibi bir bireyse, (liberteryen manâda) yaşam hakkına sâhiptir. Bu hak, iki durum hâricinde, tüm diğer bireylere onun hayatına son vermemek gibi bağıntılı bir vazife yükler. Birinci durum çocuğun başka bir bireyin hayatına karşı saldırıda bulunması, ikincisi ise çocuğun ve bir başka insanın hayatlarının aynı anda devamının, kontrolleri dışında kalan varoluşsal sebeplerle mümkün olmamasıdır. İlk durum saldırı mağdurunun kendini savunma ayrıcalığını öne çıkarır; mağdurun kendi hayatını korumasına, bu koruma saldırganın hayatını sonlandırmayı gerektirse dahi izin verir. İkincisi ise “ikisinin birden hayatta kalamayacağı ve birinin hayatta kalmasının diğerinin hayatta kalma imkânlarından mahrum bırakılmasına bağlı olduğu âcil vâkıalarda”, mâsum bir ferdin bir başka mâsum ferdin hayatını sonlandırmasına izin veren, kendini koruma imtiyazına vurgu yapar. Block’un cevaplamadığı soru, kürtajın, her ferdin diğer tüm fertlerin hayatlarına saygı duyma ve bu hayatları koruma vazifesi karşısında bu iki istisnadan birine dâhil olup olmadığıdır.

Doğmamış çocuk bir saldırgan değilse, kürtaj da kendini savunma ayrıcalığının bir uygulaması değildir. Saldırı, saldırgan olduğu iddia edilen tarafın iradî ya da ihmâlkâr bir davranışta bulunmasını gerektirir – çünkü bir ferdi kendi kontrolünün ötesindeki varoluşsal kuvvetlerin neticelerinden sorumlu tutmak âdil olmaz. Kasıtlı bir davranış içeren insanî bir eylem söz konusu değilse, saldırı yoktur. Kendi yaratılışı, doğmamış çocuğun kasıtlı ya da ihmâlkâr bir davranışı değildir; onun kontrolünün ötesindedir, bağımsız biyolojik güçlerin acımasız bir sonucudur ve başkalarının davranışları yüzünden meydana gelmiştir. Doğmamış fert yaratılışından sorumlu olmadığı için, hayata gelerek –aslında hayata getirilerek- saldırıda bulunmuş olamaz. Doğmamış fert hiç kimseye saldırıda bulunmadığı ve bulunamayacağı hâlde, gelişiminin bu aşamasında mantıki ve biyolojik olarak bulunması uygun olan tek yerde devam eden varlığına karşı, anne kendi kendini savunma ayrıcalığını nasıl kullanabilir?

Benzer biçimde, eğer hâmilelik hem doğmamış çocuğun hem de annenin hayatını tehlikeye atmıyorsa, kürtaj kendini koruma ayrıcalığının bir uygulaması değildir. Kendini koruma ayrıcalığı sâdece, iki ya da daha çok mâsum insanın hayatının tehlikede olduğu ve hepsinin kurtarılamayacağı “cankurtaran sandalı” tarzı durumlarda geçerlidir. Fakat Block ve Rothbard’ın kürtaja uygun olduğunu iddia ettikleri hâmilelikler, normalde bu türden durumlar değildir. (Tabii ki olağan dışı bir hâmilelik ve “cankurtaran sandalı” durumu söz konusu ise, anne mümkünse kürtajla kendi hayatını savunmak ya da çocuğu kurtarmak için kendi hayatından vazgeçmeyi seçmek ayrıcalığına sâhiptir.) Sözün kısası, Block’un ‘hâmile kadınlar şiddete önyak olmama zorunluluğunu kabûl etmeli’ teorisi, bizi onun savunduğunun tam tersi bir sonuca götürür.

Rothbard bu türden Gordian düğümlerini semantik el çabukluğu ve aldatmacayla çözmeye çalışır. “Kürtaja” der, “fetüsü öldürmek değil, onu annenin bedeninden çıkarmak olarak bakılmalıdır. Çıkarma sırasında fetüsün ölebileceği gerçeği kürtaj eylemine göre ikincil ve önemsizdir.” Oysa modern kürtaj operasyonlarında kullanılan yöntemler, doğmamış çocuğun ölümünün Rothbard’ın yumuşatarak “çıkarmak” diye adlandırdığı şeyin tam da amacı olduğunu şüpheye yer bırakmaksızın kanıtlar. Birçok durumda, bebeğin ölümü çıkarma işlemi sırasında ya da sonrasında değil, önce gerçekleşir; çıkarma işlemi bebeğin ölümünün bir neticesidir. Hukukta niyet, mâsum olanı suç teşkil eden cinayetten ayırmakta önemli bir kriter olduğundan, bu gerçek hayatî bir önem taşır. Bir toprak sâhibinin, topraklarına izinsiz girdiği için doğrama makinesi ile mülkünden attığı bir kimsenin ölümüyle ilgili kriminal bir suçlama karşısında, kendini savunurken bu ölümün “çıkarma” eylemine göre “ikincil ve önemsiz” olarak düşünülmesi gerektiğini, dolayısıyla da bunun hukuk dışı bir cinayet olmadığını ileri sürebileceğini, hiç kimse ciddi bir biçimde savunamaz.

Block doğmamış olanın haklarını tanımlamaya zahmet etmenin her durumda gereksiz olduğunu öne sürer: “Fetüsler içinde ikâmet ettikleri rahimin sâhibine bağımlı olduklarından, statülerini rahim sâhibinin kendilerine karşı tutumlarından alırlar... Bir misafirden gitmesi istenebilir. Bir fetüs çıkarılabilir.” Buna rağmen Block, bir bireyin bir başkasını uçağıyla gezmek için dâvet ettikten sonra, yüksek irtifada, dâveti yürürlükten kaldırıp yolcuyu uçaktan kovamayacağını kabûl eder.”Hayır”, der, “bu neredeyse gülünç bulunabilecek bir dolandırıcılık olur.” Peki, Block’un yolcusu “statüsü” için neden tamamıyla uçak sâhibine bağımlı değildir? Yolcunun kendi hayatını bir başkasının dolandırıcılığı aracılığıyla tehlikeye atmamaya hakkı vardır, fakat dolandırıcılığa karşı kendini korumamayı ve bunun neticelerine katlanmayı seçmiş-

tir. Bunun aksine, doğmamış fert kendini hiç kimseye karşı koruma yetisine sâhip değildir, annesinin devam eden iyi niyetine -annesinin esiri olarak- güvenmekten başka bir seçeneği yoktur. Eğer Block, yolcusunu kurtarmak için, pilotun onu güvenli bir şekilde yere indirmesini zorunlu tutup dolandırıcılığı hızır gibi yetişen bir yardımcı (deus ex machina) olarak kullanabiliyorsa, kürtaj karşıtları da yaratılmış bir bireyin, yaratıcı onu koruma vazifesini bir sözleşme ya da feragatname ile bir başka koruyucuya ya da yaratılmış bireyin kendisine devredene dek, kendi yaratıcısı tarafından korunma ve kollanma hakkı olduğunu neden başarıyla savunamamışlar?

Fakat Block'un "statü" teorisinde çok daha ilginç bir problem gizlenir. Eğer doğmamış fert "statüsünü" annesinin kendisine karşı tutumundan alıyorsa haklarını ve bireyliğini (personhood) de ondan alır. Zira annesi, kendi takdir yetkisini kullanarak onu doğumdan önce imha edebiliyorsa, haklarını kullanmak yetisine de ancak annesinin müsamahası ile sâhip olabilir. Öyleyse neden anneler, çocuklarının sâdece kendilerine bağımlı olarak sâhip oldukları hakları onlara verdiklerini -ya da, kısacası, doğum öncesinde sâhip oldukları mutlak gücün tamamını ya da bir kısmını uygun gördükleri zamanlarda çocuklarının haklarını kısıtlayabilmek için saklı tuttuklarını- iddia edemezler? Kamu hukukuna göre eğer bir insanın diğerine haklar ve imtiyazlar verebilme hususunda takdir yetkisi varsa, verdiği bu hak ve imtiyazları istediği şekilde koşullandırabilmeye de hakkı vardır. Büyük ihtimâlle Block, gençlerin öz ebeveynlerinin kölesi olduğu önermesinden irkilecektir. Fakat kendi muhakemesi, bu türden liberalizm karşıtı bir savı güçlendirmeye katkıda bulunmaktadır.

Kürtaj tartışmasında esas soru, yaratılmış bir bireyin bir bağımlılık hâli ile yaratılırken, yaratıcısı onu koruma vazifesini bir sözleşme veya feragatname ile bir başka koruyucuya ya da yaratılmış bireyin kendisine devredene dek, yaratıcısı tarafından korunma ve kollanma hakkı olup olmadığıdır. Rothbard bu soruyu, "anneyi bir doğum kontrol hatası ile suçlamak absürttür... doğum kontrol hatası söz konusu ise, fetüs istila edendir" diyerek cevaplamaktan kaçınır. Tabî ki eğer doğmamış fert saldırgan bir istilacı ise, bu varsayımla annesinden hiçbir yasal talebi olamaz. Lakin bir ferdin annesine bağımlılık hâli içindeyken nasıl olup da saldırgan bir biçimde kendi kendini var edebildiğini açıklamaz Rothbard. Eğer doğmamış olan saldırganlıktan uzak ve mâsumsa, yaratılışının annesinin isteğinin ya da hatasının bir ürünü olması konuyla alâkasızdır. Başkalarının refahı için gereken yasal sorumluluklar, maksatlı olduğu kadar ihmâl-kâr eylemlerden de kaynaklanır. Block, en azından, Machan, Rothbard ve kendisinin kürtaj için zayıf bir savunma sunduklarını sezmiş gibi görünmektedir. Örneğin "Eğer tıp bilimi fetüsü öldürmeyen bir kürtaj yönte-

mi belirlerse... o zaman başka herhangi bir yöntemle kürtaj yaptırmanın cina-yet olduğunu” kabûl eder. Oysa cinayet olmayan böylesi bir yöntem bugün mevcut: normal doğum. Doğmamış fert neden Block’un özel tıbbî yöntemini hak eder de normal doğumu hak etmez (her iki durumda da annenin çocuğu istememesi hâlinde çocuk evlat edinilecektir), Block izah etmez.

Block daha sonra kürtajı “klâsik bir ‘cankurtaran sandalı’ durumu” olarak mantıklı kılma çabasına girer. Doğru bir biçimde “cankurtaran sandalı modeline uygun durumlar anne ve fetüsün birlikte hayatta kalamayacağı durumlardır.” diye belirtir. Fakat bu olağan dışı vâkıaları, iki ferdin de hayatta kaldığı normal hâmilelik ile ilişkilendirmekte başarısız olur.

Block son olarak “Karen Anne Quinlan analojisini” gündeme getirir. “Bir kimsenin salonunda komada ve çaresiz bir Karen Anne Quinlan’ın âniden cisimleştiğini varsayalım.” der, “Ev sâhibi ne yapmalıdır?... Eğer başka insanlar, mağdurun sorumluluğunu almakta isteklilerse, ev sâhibi onları bilgilendirebilir. Onu hayatta tutmak zorunda değildir, fakat onu öldürmeyebilir de.” Peki, bunun kürtajla ne alâkası var? Gerçek Karen Anne Quinlan vâkiasında, o günün tıbbî koşullarında tedavisi mümkün olmayan, fakat teknolojik müdahalelerle ölümü önlenebilecek hasta bir birey söz konusuydu. Quinlan’ın anne ve babası, müdahale ümitsiz ve mantıksız gibi görüldüğünde, doğanın akışına müdahale etmek istememişlerdi. Kürtaj taraftarları buna taban tabana zıt bir duruş sergiler. Quinlan ailesi ölüme gittiğine inandıkları doğal sürece müdahale edilmesini durdurmak isterlerken, onlar normal durumda hayatın devamını sağlayan doğal sürece müdahale etmek istiyorlar. Üstelik normal doğum vâkıalarında, doğmamış çocuk, hiç ortada yokken birden bire “cisimleşmez”, anne ve babanın eylemleri ile var olur. Tıp biliminin bugün geldiği noktada, doğmamış olanı öldürmemek çoğu kez annenin onu doğal gebelik süreci içinde hayatta tutması ile mümkündür. Bu nedenle Block’un Quinlan vâkiasından bahsetmesi, kürtaj taraftarı değil, kürtaj karşıtı argümanların gelişmesini sağlar.

Sonuç

Sözün kısası, Block, Machan ve Rothbart, kürtajın meşruluğunu kanıtlamakta başarısız olmuştur. Kürtaj en az dört problem içerir: (1) “Hak” diye bir şey mevcut mudur? (2) Fertlerin birbirlerinin haklarını ihlâl etmeri zorla sınırlandırılmalı ve cezalandırılmalı mıdır? (3) Doğmamış fertler doğmuş olanlarla aynı haklardan yararlanabilirler mi? (4) Onların ve ebeveynlerinin “haklarının” kapsamı nedir? Bence ne Block ne Machan ne de Rothbard bu soruları tatmin edici bir biçimde yanıtlayabilmişlerdir..